

**МУЗИКАЛНА
ПОРОДИЦА ДЕЈАНА
БЛАГОЈЕВИЋА**

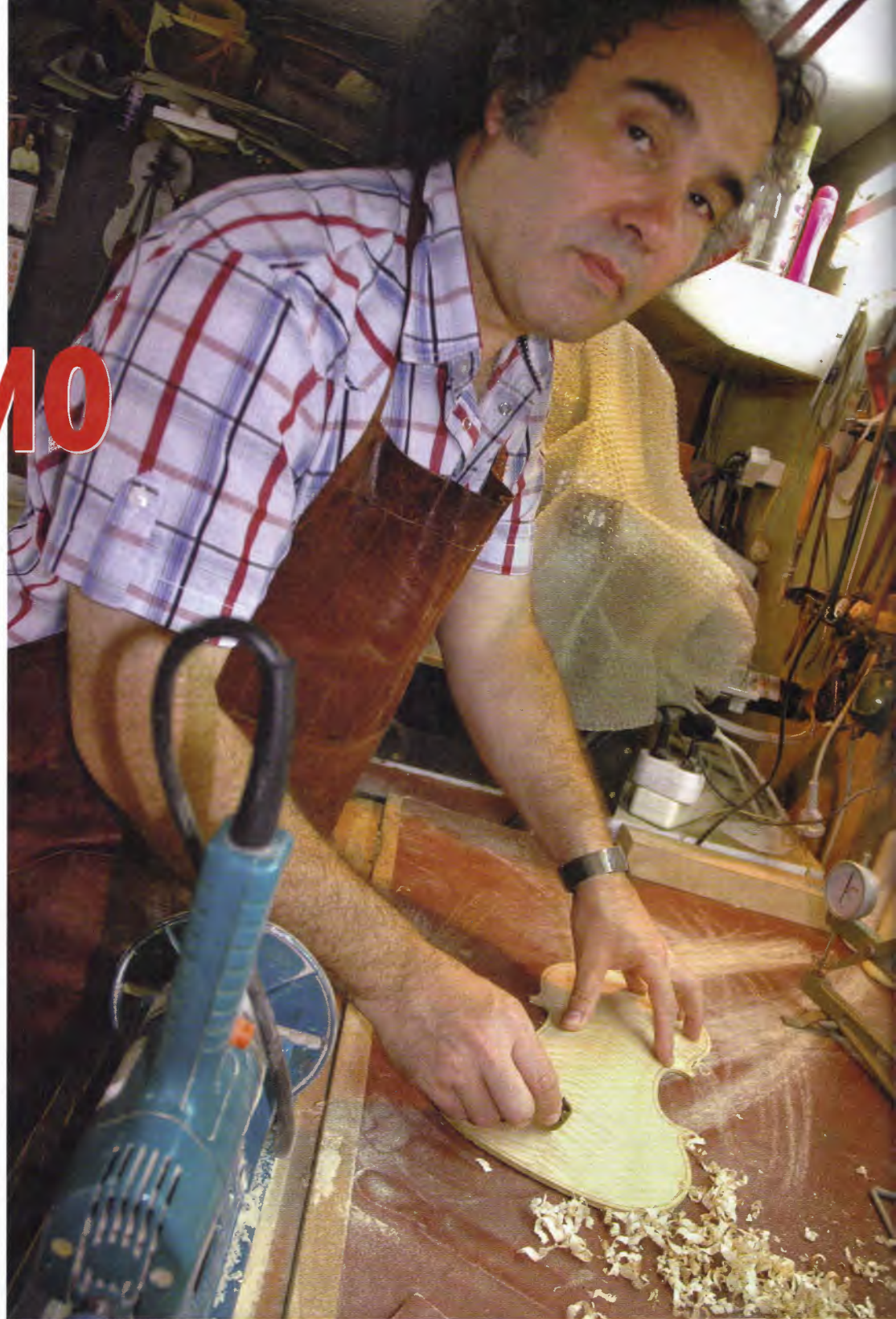
**ПОМИРИО
ДУШУ И
ДЛЕТО**

Самоуки београдски градитељ виолина први инструмент направио је пре тачно две деценије. Отада у његовој мајсторској радионици светлост дана угледала су тридесет и три инструмента, а на једном од њих је његова ћерка Емилија освојила прво место на такмичењу у Италији

Јелена БОШКОВИЋ
Снимио Градимир ВИШЊИЋ

Био је Дејан Благојевић још дечак кад је завирио кроз отвор виолине. Умео је да гудалом вешто пређе преко њених жица. Знао је и да обузда пискутав тон овог инструмента, али не и шта крије њена тајанствена унутрашњост. Тих седамдесетих година изгледала му је као потпалубе неке времешне лађе.

Много касније, познати мириси смреке и јавора поново су му заголицали ноздрве. Узео је длето у руке. Дрво је клизило под

Сваки део Дејанових гудача је ручно урађен уз много труда и љубави

Дејановим додиром претварајући се у облине прве виолине. Гудачко новорођенче свет је угледало 1991. године.

Из мајсторске радионице овог самоуког градитеља и професионалног музичара отада су изашла тридесет и три инструмента - виолине и њени најближи сродници, виоле и виолончела. Данас се чују на свим континентима, од Европе до Аустралије. Чула се Дејанова виолина недавно и на 21. међународном такмичењу Чита ди Барлета у истоименом итали-

јанском граду, недалеко од Барија. На њој је његова шеснаестогодишња кћи Емилија освојила прво место.

Музичко породично благо

У дневном боравку породице Благојевић пет инструмената дочекује госте са дрвене полице. Међу њима и Дејанов првенац, „осминка” виолине. До ње, урамљен исечак чувеног британског магазина „Странд”. У њему прича о нашем самоуком градитељу. Домаћин се осврће на успомене из Лондона.

- Верујем да су за мене чули после чувеног такмичења „Вијењански“ за виолинисте и градитеље инструмената. Те 2006. године био сам једини из Србије који је послао своју виолину у Познањ. Из Пољске се вратила с дипломом.

Прича данас музички продуцент Радио Београда и како се као десетогодишњи дечак први пут срео с виолином. Све је, као и обично, потекло из породице. Покојни отац Владимир свирао је на виолини, уз кога је Дејан заволео музику. У средњој школи „Јосип Славенски“ дечачка радозналост води га у свет градитеља инструмената. С осмехом говори о свом професору камерне музике Ернесту Крумесу.

- Он је био и познати градитељ. Једног дана донео је потпуно нову виолину у школу. Када сам га питао чија је, одговорио је да је његова. Тако сам почео да одлазим код њега и гледам како се прави инструмент. Од првог дана сам морао да сам изназим начине да дођем до одређеног решења и тек кад завршим, однео бих му да види. Мало је говорио. Тако је било до последњег дана његовог живота.

Градитељство није заборавио ни када је дипломирао на Факултету музичке умет-

Долазак првих тонова сличан је рађању детета: наш домаћин са својим инструментима

ности, на одсеку за виолу у класи професора Петра Ивановића. Имао је времена и да се професионално посвети музици у Симфонијском оркестру, где је свирао, а касније и у Народном оркестру Телевизије Београд. Свирачку каријеру завршио је у гудачком квартету Белоти, па упловио у продукцијске воде.

- Градитељски посао, колико год да некако деловао споредан, доживљавам као главни. И један и други позив пружа потпуну креацију. Звук се производи у оба случаја. У продукцији од оркестара и певача правим снимак, а у радионици од дрвета стварам инструмент који треба да пружи добар звук.

Уши најважнија алатка

Често одсуство из куће, како у шали каже „зарад тамо неких виолина“, породица му је опростила уз безрезервну подршку. Разумљиво, ако се зна да је супруга Наташа професор виолончела у Средњој музичкој школи „Коста Манојловић“, шеснаестогодишња кћи Емилија, трећи разред музичке школе „Мокрањац“, која својим умећем на виолини осваја награде на домаћим и иностраним такмичењима, а син Владимир (19) одмале на свира на клавиру.

Прва виолина коју је Дејан направио и данас се као својеврстан трофеј шепури у дневном боравку Благојевића. Како настаје један добар гудачки инструмент?

- Потребно је доста труда, љубави и интуиције. Само дрво мора да се осети, да се одабере право парче које на куцање даје што виши, звонкији тон. Тиме је пола посла урађено, а све остало зависи од знања градитеља.

Дешава се да се нови инструменти, градитељским речником речено, „издувају“ после пет или десет година. Тада виолина почне да тоне, губи звук. Физика у то умеша прсте, али и брзоплетост градитеља или погрешан избор дрвета.

Гудачки инструменти се праве од јавора, осим горње плоче која је од смреке.

- Што је дрво старије, то је боље. Битно је да

Емилија годинама ниже успехе свирајући на очевим виолинама

оно заврши свој хемијски и биолошки процес. Истина је да оно „ради“ током целог свог века, али се временом окамењује и одолева атмосферским приликама. Зато виолине италијанских мајстора Страдиварија или Аматија, старе неколико стотина година, имају моћан, леп, топао и заобљен тон.

Сваки део Дејанових виолина, виола и виолончела је ручно урађен. Површно гледано, осим длета, ножа и мерача дебљине више му ништа не треба. Уши су најважнија алатка. Наравно, и вешти прсти мајстора. Како објашњава наш домаћин, дрво пре „копања“ изгледа као цепаница, сече се, обрезује по облику инструмента. Ту нема шаблона јер не постоји одливак. Тек на крају долази купљена опрема, попут чивија, кордара, подбратак...

Најзахтевније од свих су виолине којима Дејан и највише времена посвећује. Скромно каже да би волео да и оне буду хваљене као његове виоле.

- Виола је тамнији инструмент, нема моћ као виолончело, а није продорна попут виолине, зато треба доста труда да се изведе из мрака да би добила јак и светао звук. Можда има истине у речима мог пријатеља да инструменти зависе и од боје гласа човека који их прави. Да имам пискав глас, можда би ми виолине лакше ишле од руке - објашњава кроз смех.

Не говори Дејан много о времену посвећеном једном гудачком инструменту јер они не могу да се штанцују као на фабричкој траци. Тако, рецимо, једна ручно вајана виолина тражи од две стотине до две стотине педесет сати рада или од петнаестак дана до три месеца.

Долазак првих тонова је најлепши део мајсторског посла. Према Дејановим речима, то је догађај сличан рођењу детета. Раније је то био и неизвесан тренутак, али данас искусни градитељ зна како његови гудачи могу да звуче.

Како могу да звуче говори и податак да кћи Емилија на очевим виолина годинама уназад осваја бројна домаћа, а онедавно и међународна такмичења. Како каже најмлађи члан музичке породице Благојевић, тајна је у души мајсторских инструмената. ■

